4. ULUSLARARASI SANAT VE ESTETİK SEMPOZYUMU
27-28 Kasım 2021 İSTANBUL

TOPLUMUN, ÖZELLİKLE SANAT ÖĞRENCİLERİNİN DUVARA BANTLANMIŞ MUZ OLAN "KOMEDYEN" ADLI GÜNCEL YAPIT HAKKINDAKİ SANATSAL BİLGİ DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOÇ. DR. GÖKÇEN ŞAHMARAN CAN
Anketörler: Emre ALBAYRAK, Mehmet UTANÇ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü
gokcensahmarancan@yyu.edu.tr utancmemet@gmail.com e-albayrak@windowslive.com

ÖZET

Çağdaş Sanat Nedir?" sorusuna sanat tarihçilerinin sonunda uzlaşarak verdikleri cevap "çağdaş sanat"ın modern sanatın sonunu getiren bir kavram olduğu yönündedir. Bu kavramın, günümüz dönemine karşılık geldiği ve bu dönemin de globallikle ilgili olduğu konusunda ortak bir karara varmışlardır. Dolayısıyla, içinde bulunduğumuz çağda yer alanı tanımlayan günümüz sanatı "çağdaş Sanat", iletişime ve finansal duruma evrilerek modernizme ve avangarda son vermiştir. Zamanımızda sanatın gösterdiği tek gerçek ise piyasadır. Tam da bu noktaca, verilebilecek en iyi örnek, Maurizio Cattelan'ın duvara bantla yapıştırılmış muz çalışması "Komedyen", 2019 yılında "Art Basel Miami Beach" sanat fuarında sergilenmiş, 120.000 Dolara alıcı bulmuştur. Bu bağlamda, çağdaş sanat yapıtlarının izleyicinin tepkisine odaklanarak sosyo-kültürel ve kurumsal yapıları eleştirdiği görülmektedir. Cattelan da çalışmasında, global sanat piyasası sorunlarını ele almakta ve eleştirmektedir.

Çalışma, sanatçının yapıtlarıyla hedefine ulaşıp ulaşamadığı ile ilgili olarak, toplumdaki bireylerin sanatsal bilgi düzeylerinin araştırılması üzerine yapılmıştır. Toplumdaki bireylerin, çağdaş sanat konusundaki bilgi seviyeleri, sanat alanında eğitim almış anketörler tarafından , yüz yüze anket metodu ile araştırılmıştır. Amaç, bu tür yapıtların çoğu zaman toplum tarafından algılanamadığını gözler önüne sererek, toplumun güncel yapıtlar hakkındaki bilgi seviyelerini değerlendirmektir. Çalışmanın sonucu, toplumun büyük bir çoğunluğunun, özellikle sanat öğrencilerinin çağdaş sanat konusunda beklenen yeterli bilgi seviyesine sahip olmadıklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Çağdaş Sanat, Güncel Yapıt

GİRİŞ

Çağdaş Sanat Nedir?" sorusuna sanat tarihçilerinin sonunda uzlaşarak verdikleri cevap "çağdaş sanat"ın modern sanatın sonunu getiren bir kavram olduğu yönündedir. Bu kavramın, günümüz dönemine karşılık geldiği ve bu dönemin de globallikle ilgili olduğu konusunda ortak bir karara varılmıştır. Türk Dil Kurumu'na göre, içinde bulunduğumuz çağda yer alanı tanımlayan günümüz sanatı "çağdaş Sanat", iletişime ve finansal duruma evrilerek modernizme ve avangarda son vermiştir. Zamanımızda sanatın gösterdiği tek gerçek ise piyasadır 2 Tam da bu noktada, verilebilecek en iyi örnek, Maurizio Cattelan'ın son zamanlarda adından sıkça sözettirdiği, duvara bantla yapıştırılmış muz çalışması "Komedyen", 2019 yılında "Art Basel Miami Beach" sanat fuarında sergilenmiş, 120.000 Dolara alıcı bulmuştur. Cattelan, sıradan nesneleri birer eleştiri aracına dönüştürdüğü interaktif çalışmasıyla kitlelere ulaşmıştır.

Resim 1. Maurizio Cattelan, "Komedyen", 2019
Kaynak: https://www.diken.com.tr/duvara-bantlanmis-muzun-tarihi/

Bu bağlamda, çağdaş sanat yapıtlarının izleyicinin tepkisine odaklanarak sosyo-kültürel ve kurumsal yapıları eleştirdiği görülmektedir. Cattelan'ın çalışmasında görüldüğü üzere, performans veya enstalasyon gibi birçok güncel yapıt, sosyal deney projelerinde olduğu gibi bir anlayışla gerçekleştirilir.

Catellan da yapıtlarıyla global sorunları ele almakta, eleştirmektedir. Duvara bantla yapıştırılıp sergilenen muz, adından da anlaşılacağı üzere bir "Komedyen"dir. Bu "Komedyen", önceki dönem sanat pratiklerini yerlebireden, önceki sanatsal iddiaları yok sayan, yenilgiye uğratan bir tavrın ürünüdür. Duvara bantlanmış muz, olduğu gibi sergilenerek piyasaya sunulmuş, bu şekilde sanat piyasasının içeracısı bir durumda olduğuna değinilmiştir" "Catellan, "Komedyen" çalışması ile bireylerin nasıl gördüğünü ve neye değer verdiğini düzenleyen kalıplaşmış sosyo-ekanomik ve kültürel sistemlerin sorgulanmasını arzuetmektedir"3 Ayrıca. Cattelan, yapıtlarındaki eleştirel söylemlerle, insanların yapıtları hakkında ne düşündüğünü ve tepkilerini önemseyerek görmek istemektedir.
Bu çalışmada, Cattelan'ın isteği gözönünüde bulundurularak, toplumda yapıtlarının hedefine ulaşıp ulaşamadığı üzerine, toplumdaki her bireyin duvara bantlanmış muzla ilgili sanatsal bilgi düzeyleri araştırılmıştır. Amaç, toplumumuzda bu tür yapıtların çoğu zaman toplum tarafından algılanamadığını gözler önüne sererek, toplumun özellikle, sanat öğrencilerinin bu tür güncel yapıtlar hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmektir. Anket soruları, dünya sanat tarihinin "Çağdaş Sanat" tanımı temel alınarak hazırlanmıştır. Toplumdaki bireylerin, sanat öğrencilerinin çağdaş sanat hakkındaki bilgi seviyeleri, sanat eğitimi almış anketörler tarafından yüz yüze anket metodu ile değerlendirilmiştir. Çalışmamıza katılan 100 kişinin %8'i ev hanımı, %92'si çalışan, %13'ü sanat öğrencisi, %13'ü 18-25 yaş arasında, % 43'ü evli, % 30'u kadın, %70'ierkektir. Çalışmanın sonucu, bireylerin ancak % 41'ünün çağdaş sanatla ilgili yeterli bilgiye sahip olduğunu, toplumun büyük bir çoğunluğunun çağdaş sanat konusunda, özellikle, sanat öğrencilerinin beklenen yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını göstermiştir.

Resim 2. "Komedyen" adlı yapıta izleyicilerin ilgisi
Kaynak: https://www.haberdukkani.com/haber/duvara-bantlanmis-muzu-baska-bir-sanatci-yedi_60155.html

Bu çalışmamızın amacı; toplumumuzda bu tür yapıtların çoğu zaman toplum tarafından algılanamadığını gözler önüne sererek, toplumun özellikle, sanat öğrencilerinin bu tür güncel yapıtlar hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmektir.

AMAÇ

Bu çalışmada, toplumumuzda yer alan bireyler baz alınmıştır, çalışma özellikle 18 yaş ve üzeri sanat öğrencilerinin katılımıyla sağlanmıştır. Anket soruları, dünya sanat tarihinin "Çağdaş Sanat" tanımı temel alınarak hazırlanmıştır. Toplumdaki her alanda yer alan bireylerin, sanat öğrencilerinin çağdaş sanat hakkındaki bilgi seviyeleri, sanat eğitimi almış anketörler tarafından yüz yüze anket metodu ile değerlendirilmiştir.

Çalışmamıza Katılan 100 Kişinin:
- %8'i ev hanımı
- %92'si çalışan
- %13'ü sanat öğrencisi
- %13'ü 18-25 yaş arasında
- %43'ü evli
- %30'u kadın
- %70'i erkek

BULGULAR

* Soru: Çağdaş sanat hakkında herhangi bir bilginiz varmı?
  Cevap: EVET %46
* Soru: İliç daha önce çağdaş sanat eseri gördünüz mü?
  Cevap: EVET %49
*Soru: İtalyan Sanatçı Maurizio Cattelan'ı tanıyor musunuz?
  Cevap: EVET %20
*Soru: İtalyan Sanatçı Maurizio Cattelan'ın "Komedyen" adlı duvara bantlanmış muz çalışmasını gördünüz mü?
  Cevap: EVET %47
'Soru: İtalyan Sanatçı Maurizio Cattelan'ın "Komedyen" adlı duvara bantlanmış muz çalışması sizce sanat mı?
  Cevap: EVET %13

EVLİ	BEKAR	KADIN	ERKEK	YAŞ ARALIĞI	18-25 YAŞ ARALIĞI	EV HANIMI	ÇALIŞAN
% 43	% 57	% 30	% 70	15-57	% 13	% 8	% 92

EVET / HAYIR	CEVAP 1	CEVAP 2	CEVAP 3	CEVAP 4	CEVAP 5
EVET	% 46	% 49	% 20	% 47	% 13
HAYIR	% 54	% 51	% 80	% 53	% 87

Ankete katılan bireylerin %67 'si "Komedi" adlı çalışmanın bir saçmalık olduğu görüşündedir.

ÇALIŞMANIN SONUCU

Anket, toplumun %56'sının çağdaş sanat konusunda beklenen yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını göstermiştir.

Çalışmanın sonucu, toplumun büyük bir çoğunluğunun çağdaş sanat konusunda özellikle sanat öğrencilerinin beklenen yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıklarını göstermiştir.

Resim 3. Bir izleyicinin "Komedyen" adlı yapıtı gördüğü zaman ki tepkisi
Kaynak: https://www.newsweek.com/banana-duct-tapeci-wall-comedian-maurizio-cattelan-buyers-absurdity-1476414

KAYNAKLAR

1Türk Dil Kurumu.(2012) Türkçe Sözlük (genişletilmiş baskı). Ankara: Türk DilKurumu Yayınları.
2Artun, A, Örge, N. (2017) "Çağdaş Sanat Nedir?".İstanbul: İletişim Yayınları.
3(https://www.nytimes.com/2019/12/08/arts/design/a-critics-defense-of-cattelan-banana-. Erişim Tarihi: 04.10.2021).The New York Times

TEŞEKKÜR: Bu çalışmada bana anketör olarak katkı sağlayan sevgili yüksek lisans tez öğrencilerim Emre Albayrak ve Mehmet Utanç'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.